

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/46218,Do-posluchania-Audycje-radiowe-z-udzialem-historykow-z-IPN.html>
2022-01-18, 23:17

Do posłuchania. Audycje radiowe z udziałem historyków z IPN

[Doktor Wanda Póttawska. Życie dla życia](#)

Dokumentalna audycja wyprodukowana przez Radio Kraków i Oddziału IPN w Krakowie, przy współpracy Stowarzyszenia Rodzina Więźniarek Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Ravensbrück, wyemitowana 5 grudnia 2021 r.

[Z obowiązku, na rozkaz, pod wpływem strachu, pod groźbą kary... wieś wobec Zagłady](#)

Dopiero niedawno podjęte zostały badania dotyczące reakcji polskiej wsi na Holokaust. Jednym z wykorzystywanych źródeł są akta powojennych procesów karnych, wytoczonych na podstawie dekretu PKWN z 31 sierpnia 1944 r. Kim byli oskarżeni, jaki obraz polskiej wsi wyłania się z tych dokumentów i jak Niemcy wciągali przeciętnego mieszkańca wsi w działania antyżydowskie w programie Radia Kraków i IPN „Posłuchaj historii” mówił dr Roman Gieroń z Oddziałowego Biura Badań Historycznych.

[Władysław Gurgacz. Mężny kapelan Niezłomnych](#)

Dokumentalne audycje radiowe przedstawiające postać jezuitę, kapelana oddziału „Żandarmeria” Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowców, konspiracyjnej organizacji działającej na Sądecczyźnie w latach 1947-1949. Programy emitowane na antenie RDN Małopolska i RDN Nowy Sącz zostały przygotowane przez krakowski oddział IPN i Fundację „Osądź mnie Boże...” im. ks. Władysława Gurgacza TJ w Brzeznej.

[„Witamy się i żegnamy bez podawania rąk”](#)

W 1963 r. w Polsce wybuchła epidemia ospy prawdziwej. Pod koniec lat 60. zaatakowała grypa A2 Hongkong 68, a w 1977 r. uderzyła tzw. grypa rosyjska. Historię epidemii w PRL, w audycji „Klub Historyczny” Polskiego Radia Koszalin, przedstawiła dr hab. Cecylia Kuta, naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Krakowie.

Polska „w pigułce” - emigracyjny świat równoległy

O mało znanej emigracyjnej Polsce i zainteresowaniu jej życiem peerelowskiej policji politycznej, w programie „Posłuchaj historii” Radia Kraków, mówił badacz emigracji dr Paweł Chojnacki z krakowskiego Biura Badań Historycznych IPN.

„Rozliczymy się z ... katolickim klerem”. Naziści - religia - wojna

We wrześniu 1939 r. Hitler wypowiedział wojnę także Kościołowi i polskiemu duchownym, nie tylko katolickim. O „klekach jako śmiertelnym wrogu” i „ośrodku polskiego nacjonalizmu” mówił gubernator Hans Frank. Szczegóły w programie Radia Kraków i IPN, w którym wystąpiła dr Joanna Lubecka z Oddziałowego Biuro Badań Historycznych.

Wyprawa kijowska 1920

Wkroczenie polskich wojsk do Kijowa w maju 1920 r. było symbolem. Oto Polska nie tylko odzyskała niepodległy byt, lecz także rozpoczęła aktywną politykę na wschodzie, mającą na celu przywrócenie pozycji regionalnego mocarstwa. Dlaczego zatem tzw. wyprawa kijowska nie powiodła się? W kilka miesięcy potem polskie wojska walczyły nie na przedmieściach stolicy Ukrainy, ale stolicy Polski. Już nie o imperium, lecz o przetrwanie. „Posłuchaj historii” – program Radia Kraków i krakowskiego IPN z udziałem dr. Macieja Zakrzewskiego.

Jan Włodek, legionista, dyplomata, uczyony, społecznik

Pochodził z ziemiańskiej rodziny o tradycjach patriotycznych. Za bycie Polakiem i uczyonym zapłacił w czasie II wojny światowej życiem. O Janie Włodku, autorze życzeń dla obywateli RP, aby „częściej się myli, więcej pracowali, rzadziej mijali się z prawdą, po wsiach bardziej szanowali cudze mienie a po miastach cudzą sławę” rozmawiali w programie „Posłuchaj historii” dr Agata Wolska (Fundacja im. Zofii i Jana Włodków) i dr Marcin Chorążki (IPN).

Na szlaku „cesarki” i pod znakiem swastyki. Kęty - blaski i cienie

Co różni historię Kęt od innych miejscowości Małopolski w XIX i XX wieku? Jak się żyło mieszkańcom w cieniu kominów krematorium KL Auschwitz? W programie „Posłuchaj

historii” rozmawiali o tym dr Konrad Meus (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, redaktor naukowy publikacji „Kęty. Blaski i cienie miasta w minionych wiekach. Monografia historyczna”) i dr Marcin Chorążki (Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie).

Świat wobec powstania węgierskiego 1956

4 listopada 1956 r. rozpoczęła się druga interwencja wojsk sowieckich na Węgrzech, której celem było zdławienie powstania w Budapeszcie. W walkach zginęło około 2500 osób, kilkadziesiąt tysięcy zostało rannych, tysiące padło ofiarą późniejszych represji, łącznie z karami śmierci i wywózkami w głąb ZSRS. O światowych reakcjach na powstanie w Budapeszcie, w programie Radia Kraków i IPN – „Posłuchaj historii”, z naczelnikiem Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Krakowie dr Michałem Wenklarem rozmawiała Jolanta Drużyńska.

Głód nadziei. Wokół protestu głodowego w Bieżanowie w 1985 roku

Protesty głodowe stanowiły w PRL formę sprzeciwu wobec działań władz. Podejmujący je ludzie występowali przeciw bezprawiu, upominali się o wolność dla prześladowanych, internowanych i więzionych. O najdłuższym proteście głodowym w Krakowie – Bieżanowie w 1985 r., w programie Radio Kraków i IPN „Posłuchaj historii”, rozmawiali dr Cecylia Kuta (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Krakowie) i ks. prof Józef Marecki (UPJPII/IPN).

„Jánosik” ramię w ramię z Niemcami w '39

Gościem audycji z cyklu „Historie Polskie” w Radiu TOK FM był dr Michał Wenklar z Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Krakowie. Mówił o udziale Słowacji w niemieckiej agresji na Polskę, we wrześniu 1939 r.

Prawnicy czasu „Solidarności”

Od bezpłatnej pomocy prawnej dla powstających organizacji związkowych, obronie osób prześladowanych za przekonania polityczne, przygotowaniu kompleksowego programu naprawy państwa, czyli o roli, jaką odegrali prawnicy w „Solidarności” i podczas stanu wojennego w programie Radia Kraków i IPN „Posłuchaj historii” mówili dr Monika Komaniecka-Łyp i Kazimierz Barczyk.

Powrót bohaterów

O poszukiwaniach szczątków ofiar zbrodni komunistycznych i niemieckich oraz o ich upamiętnianiu w programie Radio Kraków i krakowskiego oddziału IPN „Posłuchaj historii” mówili Maria Konieczna z Oddziałowego Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa i dr Dawid Golik, kierujący pionem Biuro Poszukiwań i Identyfikacji w Krakowie.

„Kulisy spraw”, Polskie Radio 24. O polskich dzieciach rabowanych i poddawanych germanizacji w czasie II wojny światowej

- Polscy historycy podają szacunkową liczbę 200 tys. dzieci zarabowanych przez Niemców podczas II wojny światowej. Podejrzewamy, że raczej jest ich więcej. Niemieccy historycy mówią o 20 tysiącach, co jest liczbą zaniżoną – mówiła audycji Polskiego Radia 24 dr Joanna Lubecka z Oddziału IPN w Krakowie. Temat rozmowy związany był z decyzją Wyższego Sądu Administracyjnego w Münster o tym, że zrabowane dzieci, będące dziś osobami starszymi, nie mają prawa do odszkodowania.

Bój w dolinie Dunajca we wrześniu 1939 roku

To było starcie Dawida z Goliatem. Prawie dwukrotnie większe siły niemiecko-słowackie zaatakowały polskie oddziały, broniące granicy RP. Zmagania zakończyły się 6 września zajęciem Nowego Sącza. O przygotowaniach polskiej obrony, micie „rycerskiego Wehrmachtu”, niespodziewanym słowackim uczestniku walk na Podhalu i w Beskidach dyskutowali 13 marca 2019 r. w programie Radia Kraków i krakowskiego IPN „Posłuchaj historii” dr Dawid Golik i dr Teodor Gąsiorowski. Spotkanie prowadziła Jolanta Drużyńska.

Piłsudski kontra tajna policja polityczna Imperium Rosyjskiego

W audycji Radia Kraków z cyklu „Posłuchaj historii” – o Józefie Piłsudskim i carskiej policji politycznej rozmawiają dr hab. Henryk Głębocki z Oddziału IPN w Krakowie i prof. Mariusz Wołos z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Zginęli na nieludzkiej ziemi

To cykl audycji Radia Kielce, przedstawiających historie Polaków, którzy zginęli na ziemiach

ZSRR w latach 1939-1945. Szacuje się, że od momentu sowieckiej agresji na Polskę 17 września 1939 r. do wybuchu wojny ZSRR z Niemcami w czerwcu 1941 r. władze sowieckie na zagarniętych wschodnich kresach Rzeczypospolitej represjonowały prawie 1 mln 600 tys. Polaków. Co czwarty z nich nie przeżył. Symbolem sowieckich represji jest wymierzona w polskie elity narodowe zbrodnia katyńska. Wspólnie z historykami: Markiem Jończykiem z Delegatury IPN w Kielcach i dr. Markiem Maciągowskim z Ośrodka Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej przybliżamy sylwetki ofiar. Audycje w każdą niedzielę i święta o godz. 17.10.

Bohaterowie tamtego września

Cykl audycji dokumentalnych w Radiu Kielce, poświęconych żołnierzom Kielecczyny, którzy brali udział w wojnie obronnej we wrześniu 1939 r. Dzięki odnalezieniu unikatowych materiałów archiwalnych, wśród których znajdują się wspomnienia uczestników tamtych wydarzeń, możemy się dowiedzieć, kim byli i jaką rolę odegrali. „Bohaterowie tamtego września” to dokument historyczny Sebastiana Przybyłowicza i Marka Jedynaka z Delegatury IPN w Kielcach, w realizacji i opracowaniu muzycznym Tomasza Tamborskiego. Do słuchania audycji zapraszamy w każdą niedzielę o godzinie 9.30.

Kraków w czasie Wielkiej Wojny

I wojna światowa, choć w jej rezultacie Polska odzyskała niepodległość, nie zajmuje szczególnego miejsca w pamięci Polaków. Wydane przez IPN, po raz pierwszy od 1938 roku, wspomnienia z czasów Wielkiej Wojny, krakowskiego radcy Edwarda Kubalskiego przypominają nie tylko znaczenie twierdzy Kraków w obronie CK monarchii, ale także m.in. znaczenie „Sokoła”, dramatyczny los ludności cywilnej czy niejednolite orientacje narodowe, które miały swoją kontynuację już po odzyskaniu niepodległości. O Krakowie Wielkiej Wojny i nie tylko – dyskutowali historycy prof. Tomasz Gąsowski (UJ) i dr Maciej Zakrzewski (IPN). Program prowadziła Jolanta Drużyńska.

Dwie niepodległości: 1918-1939, 1989-...

Ta pierwsza miała niezmiernie trudne warunki wyjściowe, ta druga obiektywnie ma dużo lepsze szanse rozwojowe. Dwie niepodległości: 1918-1939, 1989-... O wykorzystanych i zmarnowanych szansach tamtej i obecnej Polski dyskutowali prof. Mariusz Wołos z Uniwersytetu Pedagogicznego i prof. Zdzisław Zblewski z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Program z cyklu „Pamięć Niepodległości”, przygotowany przez Radio Kraków i Oddział IPN w Krakowie, poprowadziła Jolanta Drużyńska.

Konfederacja Polski Niepodległej

To jedna z najważniejszych organizacji opozycyjnych w PRL-u. Powstała w 1979 r. jako pierwsza od kilkudziesięciu lat partia polityczna, niezależna od komunistów. Jej celem było przywrócenie państwu polskiemu niepodległości. Członkowie KPN-u dążyli do obalenia totalitarnego reżimu, negując sensowność jego reformowania.

O działalności KPN-u i jego lidera Leszka Moczulskiego w programie IPN i Radia Kraków „Pamięć Niepodległości” rozmawiali dr Marcin Kasprzycki z krakowskiego IPN i Ryszard Bocian, były działacz KPN-u. Program prowadziła Jolanta Drużyńska.

Komitet Obrony Robotników

Założycielami KOR-u, pierwszymi sygnatariuszami „Apelu”, skierowanego do władz po protestach robotniczych w Radomiu, Ursusie i Płocku, było 14 osób pochodzących ze środowisk, które wcześniej wykazywały się antysystemową aktywnością. Byli to rewizjoniści z kręgu Jacka Kuronia i Karola Modzelewskiego, harcerze warszawskiej „Czarnej Jedyńki” (Antoni Macierewicz, Piotr Naimski) oraz osoby związane z działalnością okupacyjną, jak Antoni Pajdak i Józef Rybicki. O działalności i znaczeniu KOR-u w programie IPN i Radia Kraków „Pamięć Niepodległości” dyskutowali byli działacze opozycji demokratycznej w PRL: Ewa Zając, historyk z Oddziału IPN w Krakowie oraz Bogusław Sonik, poseł, współzałożyciel SKS i współpracownik KOR. Program prowadziła Jolanta Drużyńska.

Sanacja - władza na własność

Choć na tle ówczesnych trendów ustrojowych w Europie ustrój polityczny odrodzonego państwa polskiego przedstawiał się relatywnie dobrze, w praktyce szwankował. Kulejące instytucje państwowe próbował naprawić marszałek Piłsudski, który przejął władzę. Jakie były tego konsekwencje? O tym w programie IPN i Radia Kraków z cyklu „Pamięć Niepodległości” dyskutowali historycy: prof. Mariusz Wołos z Uniwersytetu Pedagogicznego i dr Maciej Zakrzewski z IPN. Program poprowadziła Jolanta Drużyńska.

Wycofać wojska z CSRS - interwencja w 1968 r. i reakcje w Polsce

Największy protest przeciwko inwazji wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację w sierpniu 1968 r. wystosowała „Armia Wyzwolenia”, młodzieżowa organizacja, która 27 września 1968 r. rozrzuciła w centrum Krakowa co najmniej 400 ulotek. O operacji „Dunaj”,

udziale wojsk polskich w tej operacji i sprzeciwie Polaków w programie „Pamięć Niepodległości” Radia Kraków i IPN 8 sierpnia 2018 r. dyskutowali Maria Konieczna z Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Krakowie oraz Jan Jarosz, były działacz opozycji demokratycznej i założyciel „Armii Wyzwolenia”. Program poprowadziła Jolanta Drużyńska.

Zbrodnie PRL-u. Cykl w Radiu Kielce

Zbrodnie PRL-u to cykl audycji dokumentalnych prezentujących tajemnicze okoliczności, w których po zakończeniu II wojny światowej ginęli z rąk komunistów przedstawiciele Kościoła, inteligencji, ziemiaństwa i innych organizacji, walczących o wolną Polskę. Każda z audycji opatrzona jest komentarzem Michała Kiełka, prokuratora z Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach.

O polski Spisz i Orawę

Czas rozstrzygnięć nadszedł wraz z I wojną światową i rozpadem Austro-Węgier. Najważniejsze decyzje zapadały na kongresie wersalskim. O walce o polski Spisz i Orawę w programie Radia Kraków i IPN „Pamięć Niepodległości” dyskutowali dr Marcin Jarząbek z Instytutu Historii UJ i dr Michał Wenklar naczelnik Biura Badań Historycznych Oddziału IPN w Krakowie.

Ziemia dla tych, co na niej pracują. O reformie rolnej w II RP

Audycja Radia Kraków z cyklu „Pamięć Niepodległości”, autorstwa red. Jolanty Drużyńskiej. O reformie rolnej w II RP rozmawiają historycy: dr hab. Janusz Mierzwa (Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego) i dr Marcin Chorążki (Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Krakowie). 74 proc. społeczeństwa na początku istnienia II RP mieszkało na wsi. 63 proc. utrzymywało się z pracy na roli. A przy tym zaledwie 0,25 proc. posiadało większość ziemi, czyli ok. 4 622 tys. hektarów, które tworzyły majątki ziemskie. Od początku istnienia wolnej Polski jednym z najważniejszych zadań było przeprowadzenie zmian w strukturze posiadania ziemi na wsi. Rząd Władysława Grabskiego przedstawił projekt reformy rolnej, która została przyjęta przez Sejm 28 grudnia 1925 r.

Polacy ratujący Żydów - cykl audycji Radia Kielce

Gdy podczas II wojny światowej Niemcy rozpoczęli masową eksterminację ludności

żydowskiej, wielu polskich sąsiadów i przyjaciół pospieszyło Żydom z pomocą. Audycje Radia Kielce poświęcone są lokalnym bohaterom. W każdym odcinku przybliżamy wybrane historie rodzin, które udzielały pomocy. Każda z audycji opatrzona jest komentarzem historyków: Ewy Kołomańskiej z Muzeum Wsi Kieleckiej i dr Tomasza Domańskiego z Delegatury IPN w Kielcach.

Powrót Tygodnika Powszechnego w 1956 roku

O powstaniu, zamknięciu i powrocie „Tygodnika Powszechnego” w programie IPN i RK „Pamięć Niepodległości” dyskutowali Henryk Woźniakowski, prezes Społecznego Instytutu Wydawniczego Znak oraz Roman Graczyk, publicysta związany zawodowo z Oddziałem IPN w Krakowie, autor m.in. książki „Cena przetrwania? SB wobec Tygodnika Powszechnego”. Program prowadziła Jolanta Drużyńska.

Tysiąclecie kontra Milenium czyli Gomułka kontra Wyszyński

Milenium Chrztu Polski miało przypominać o przynależności naszego kraju do kręgu cywilizacji chrześcijańskiej i wskazywać, że komunizm jest rzeczywistością narzuconą siłą. O narastaniu konfliktu między peerelowską władzą a Kościołem i ich milenijnej konfrontacji, w programie Radia Kraków i IPN, dyskutowali dr Łucja Marek z Oddziałowego Biura Badań Historycznych w Krakowie i bp Tadeusz Pieronek. Rozmowę prowadziła Jolanta Drużyńska.

Marzec '68. Kraków - Warszawa - wspólna sprawa

Wiadomość o brutalnym pobiciu studentów przez milicję 8 marca 1968 r. podczas wiecu na Uniwersytecie Warszawskim przedostała się bardzo szybko do innych ośrodków akademickich. Początkowo protesty miały charakter solidarnościowy ze studentami warszawskimi, a potem stopniowo nabierały charakteru walki m.in. o wolność zgromadzeń, wolność słowa, wolność zrzeszania się... O wydarzeniach sprzed 50 lat w programie Radia Kraków i Oddziału IPN w Krakowie – „Pamięć Niepodległości” mówili dr Rafał Opulski z Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Krakowie i Jacek Smagowicz uczestnik Marca '68, późniejszy działacz „Solidarności”. Program prowadziła Jolanta Drużyńska.

Pierwsze lata Karola Wojtyły jako arcybiskupa krakowskiego

Odkąd abp Karol Wojtyła został mianowany kardynałem (w połowie 1967 r.), stał się automatycznie bardzo ważną figurą w politycznej rozgrywce komunistów z Kościołem w

Polsce. O ważnych wydarzeniach w życiu Kościoła, Polski i Krakowa w latach 60. XX wieku w programie Radia Kraków i IPN „Pamięć Niepodległości” 14 lutego 2018 r. rozmawiali bp Tadeusz Pieronek, Marek Lasota –historyk, dyrektor Muzeum AK oraz dr Łucja Marek z Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Krakowie. Program prowadziła Jolanta Drużyńska.

Ziemiańscy. Zapomniana historia

Ani jedno założenie dworskie nie dochoowało się do naszych czasów w całości. Nie ma centrum badań i dokumentacji historii ziemian i ich siedzib oraz obyczajów. O ziemiaństwie polskim w XX wieku mówią: dr Agnieszka Łuczak z poznańskiego oddziału IPN, kurator wystawy „Europa w rodzinie. Ziemiaństwo polskie w XX wieku” i dr Marcin Chorążki z Oddziału IPN w Krakowie.

Wołyń i Wojewodina

Czystki etniczne w czasie II wojny światowej i po jej zakończeniu. O tragicznych losach Polaków i Węgrów mówią dr Karol Biernacki, honorowy konsul RP w Szegedzie i dr Mariusz Krzysztofiński z rzeszowskiego IPN.

Wywiadowcy drugiej konspiracji

Działalność wywiadowczą prowadziło bardzo wiele siatek wywodzących się ze struktur Polskiego Państwa Podziemnego, ale także tych, które powstały już po jego likwidacji. Jaką wartość dla konspiracji w kraju i rządu polskiego na uchodźstwie oraz sztabowców NATO miały informacje zdobywane przez polskich wywiadowców? Dyskutują historycy: prof. Piotr Niwiński z Uniwersytetu Gdańskiego i gdańskiego IPN oraz dr Wojciech Frazik z IPN w Krakowie.

Żydowskie kobiety w okupowanym Krakowie

Musiały porzucić przyzwyczajenia i role, jakie wyznaczała im tradycyjna żydowska kultura, a często i rodzinę. O losie żydowskich kobiet w czasach pogardy rozmawiają: dr Zofia Radzikowska, prawniczka, działaczka opozycji demokratycznej w czasach PRL, członkini społeczności żydowskiej Krakowa, dr Martyna Grądzka-Rejak, historyk związana z warszawskim IPN, autorka książki „Kobieta żydowska w okupowanym Krakowie 1939-1945” oraz prof. Mariusz Wołos z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Katolicy i komunizm

Komunizm, chadecja i trzy powojenne tygodniki katolickie. O „arystokratycznym” Krakowie i „odważnej” Warszawie rozmawiają historyk Kościoła i historyk idei prof. Piotr. H. Kosicki oraz publicysta i politolog Roman Graczyk z krakowskiego IPN.

Łukasz Ciepliński i inni...

„Istnieją tylko trzy świętości: Bóg, Ojczyzna i Matka” - pisał w więziennym grypsie do syna, skazany na karę śmierci Łukasz Ciepliński, prezes IV Zarządu WiN. O poświęceniu i cierpieniu, pamięci i zapomnieniu mówi Elżbieta Jakimek-Zapart z krakowskiego IPN, autorki książki „Nie mogłem inaczej żyć. Grypsy Łukasza Cieplińskiego z celi śmierci”.

Rok 1944 - koniec nadziei na wolną Polskę

Jak Rosja Sowiecka ograła legalny rząd RP i zablokowała utworzenie przez aliantów drugiego frontu na Półwyspie Bałkańskim. Czy Polska miała jakieś szanse na zmianę swojego powojennego losu? Dyskutują: prof. Marek Kornat z Instytutu Historii PAN w Warszawie i dr Maciej Korcuć z krakowskiego IPN.

„Każdy prowokator czy szaleniec...”

O wydarzeniach Poznańskiego Czerwca i poprzedzającej je sytuacji społeczno-politycznej w kraju mówi historyk dr Michał Wenklar z krakowskiego IPN.

Zamach, który miał zmienić bieg historii świata

O kulisach wydarzeń z 13 maja 1981 r., zaangażowaniu w zamach na Jana Pawła II tajnych służb państw bloku wschodniego i śledztwie IPN mówi dr hab. Filip Musiał, dyrektor krakowskiego IPN, historyk, politolog, profesor Akademii Ignatianum w Krakowie.

Partyzanci to nie byli malowani chłopcy

Wydawałoby się, że o partyzantce w czasie okupacji i oddziałach niepodległościowych

wiemy już bardzo dużo, ale wciąż wychodzą z cienia nowe fakty. O czasach, gdy bohaterstwo miesza się ze zbrodnią dyskutują: Jerzy Wójcick, dziennikarz, autor książki „Oddział. Między AK a UB – historia żołnierzy Łazika” i Dawid Golik z krakowskiego IPN, historyk, politolog, autor wielu publikacji i książek o podziemiu niepodległościowym i partyzantce na Sądecczyźnie.

Fałszywi partyzanci czyli jak powstały oddziały prowokacyjne UB

Nie wiadomo, ile ich było, w większości nieznane są rozkazy powołujące je do życia. Utajnione nawet dla swoich oddziały prowokacyjne, podszywające się pod te niepodległościowe, były jednak faktem. O ich działalności opowiada dr Maciej Korcuć z krakowskiego IPN.

Przestępstwa tajnej policji politycznej PRL

Szwadrony śmierci w latach 40. i 50. XX wieku, OAS - organizacja Anty Solidarność, Departament IV SB, „komando śmierci” - policja polityczna PRL odpowiedzialna były za szantaże, groźby, napady, pobicia i zabójstwa działaczy opozycji. O szczegółach mówi Patryk Pleskot, historyk związany z warszawskim IPN, politolog i wykładowca w Państwowej Wyższej Zawodowej w Oświęcimiu, autor książki „Zabić”, traktującej o mordach politycznych w PRL i na początku III RP.

Przypominamy prześladowanych

Za działalność i swoje poglądy byli więzieni i szykanowani. Na koncie mają wyroki śmierci, zamienione na dożywocie albo wieloletnie pobyty w więzieniu. Blokowano im dostęp do studiów, zawodowe awanse, nie wydawano książek, nie wystawiano obrazów. Rozmowa Elżbiety Jakimek-Zapart z krakowskiego IPN, Iwona Siwek-Front, artystka plastyk z Krakowa i Dorota Korohoda z krakowskiego IPN.

Hipisi - długowłosi buntownicy z PRL

O młodzieżowej kontrykulturze w PRL i walce „ludowej władzy” z młodymi buntownikami dyskutują historycy: Bogusław Tracz z katowickiego IPN, autor książki „Hippiesi, kudłacze, chwasty. Hipisi w Polsce w latach 1967-1975” oraz prof. Ryszard Terlecki, znany polityk prawicy, a na przełomie lat 60. i 70. XX wieku nieformalnym przywódcą krakowskich hipisów.

[Nowa Huta. Pomiedzy fortecą socjalizmu a fortecą „Solidarności”](#)

O politycznych przesłaniach budowy pierwszego miasta socjalizmu w Polsce, o komunistycznej indoktrynacji, próbach oporu mieszkańców i Kościoła wobec socrealistycznej rzeczywistości oraz o działaniach tajnej policji politycznej rozmawiają krakowscy historycy: prof. Jacek Chrobaczyński z Uniwersytetu Pedagogicznego, Wojciech Poduchowski z krakowskiego IPN, autor książki „Nowa Huta nieznana i tajna” oraz o. Korneliusz Jackiewicz, cysters.

[Rotmistrz Pilecki, ochotnik do Auschwitz](#)

Rozmawiają: Andrzej Pilecki, syn rotmistrza oraz Jacek Pawłowicz, autor albumu, wydanego przez IPN.

[Ks. Władysław Gurgacz, kapelan Żołnierzy Wyklętych](#)

Oddział, w którym służył nazywano bandą, a działalność niepodległościową przedstawiano jako kryminalną. W 1949 r. komunistyczne władze skazały na karę śmierci 35-letniego ks. Gurgacza. Wyrok wykonano strzałem w tył głowy w więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie. Rozmowa autorów książek o ks. W. Gurgaczu, historyków z krakowskiego IPN: dr. hab. Filipa Musiała i dr. Dawida Golika.

[SB wobec Uniwersytetu Jagiellońskiego](#)

Spotkanie z cyklu Krakowska Loża Historii Współczesnej poświęcone publikacji prof. Piotra Franaszka pt. „Jagiellończyk. Działania Służby Bezpieczeństwa wobec Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 80. XX wieku”.

[Wołyń 1943](#)

Ludobójstwo - tak badacze określają zbrodnie popełnioną przez ukraińskich nacjonalistów na polskiej ludności wschodnich województw II RP w czasie II wojny światowej. Apogeum tych wydarzeń przypadło na rok 1943. Rozmawiają: prof. Andrzej Zięba i ks. Prof. Józef Marecki.

Sprawiedliwi Polacy

Rozmowa z dr. Maciejem Korkuciem z krakowskiego IPN o Polakach, ratujących podczas wojny swoich żydowskich sąsiadów.

Pamięć Niepodległości

Zbiór audycji z cyklu „Pamięć Niepodległości” Radia Kraków i Instytut Pamięci Narodowej. Traktują o najważniejszych wydarzeniach na szlaku walki o wolną Polskę. Można ich słuchać do listopada 2018 r., w każdą drugą środę miesiąca po godzinie 21.05. Rozmowy historyków i świadków historii wzbogacone są dokumentami i dźwiękowymi materiałami archiwalnymi.

Wyzwania dla polityki historycznej Polski

Jaką politykę historyczną prowadzą nasi sąsiedzi oraz inne liczące się dla nas państwa? Jakie wiążą się z tym wyzwania dla polskiej polityki historycznej? Na te i inne pytania odpowiada dr hab. Filip Musiał, dyrektor krakowskiego oddziału IPN i profesor Akademii Ignatianum.

Polscy ziemianie. Zamknięta księga czy żywa tradycja?

Jaką rolę ziemianie odgrywali w czasach II Rzeczypospolitej? Jakie były ich losy pod okupacją niemiecką i sowiecką? Jak zostali potraktowani przez komunistyczne władze? Co mogą wnieść do Polski współczesnej? Mówi dr Marcin Chorążki, historyk z krakowskiego IPN.

Centrum Edukacyjne „Przystanek Historia” IPN w Krakowie

Działa w gmachu na rogu ulic Dunajewskiego i Garbarskiej. Czym się zajmuje? Wyjaśnia dr Wojciech Frazik, historyk, z krakowskiego IPN.

Dlaczego w światowych mediach karierę robi sformułowanie „polskie obozy śmierci”

Jak rzeczywistość stosunków polsko-żydowskich pod okupacją niemiecką ma się do powojennych narracji opisujących Polaków jako „wspólników” sprawców holokaustu i urodzonych antysemitów? Dlaczego światowe media wciąż używają sformułowania „polskie obozy śmierci”? Jak państwo polskie może temu przeciwdziałać? Mówi dr Joanna Lubecka, historyk, wykładowca Akademii Ignatianum, pracownik krakowskiego IPN.

O polityce historycznej

Czym jest polityka historyczna, zwana także polityką pamięci? Na czym polega, czemu ma służyć i kto jest zobowiązany do jej prowadzenia? Czy Polska miała w przeszłości i czy ma obecnie jakąś politykę historyczną i jak nasze dokonania w tej dziedzinie prezentują się na tle dorobku sąsiadów, zwłaszcza niemieckich? Mówi dr Joanna Lubecka, historyk, wykładowca Akademii Ignatianum, pracownik krakowskiego IPN.

4 czerwca 1989 roku

Dla jednych był to koniec komunizmu w Polsce – jak to ujęła wówczas Joanna Szczepkowska. Dla innych ta data symbolizuje ocalenie wpływów oraz przywilejów komunistów mimo zmiany ustroju. Rozmowa z dr. Jarosławem Szarkiem, prezesem IPN.